

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA
NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.com.pl, <http://www.krs.com.pl>
tel. +48 22/596-43-00, +48 22/596-45-00, tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, 2021.10.20

SIB/221/2021/KK

Pan

Piotr Patkowski

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Finansów,
Funduszy i Polityki Regionalnej

Stanow. Paweł Minister,

Dotyczy: projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (druk:UD235)

W związku z procedowaniem przez Ministerstwo Finansów projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (druk:UD235), w imieniu Krajowej Rady Spółdzielczej reprezentującej m.in. środowisko spółdzielczości finansowej, chciałbym zgłosić uwagi do wymienionego projektu.

W dniu 14 października br. Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej podjęło stosowną uchwałę (Uchwała nr 25/2021) w przedmiotowej sprawie. Wcześniej, Komisja Finansów Spółdzielczych Zgromadzenia szczegółowo omówiła zgłoszone już do resortu finansów uwagi Kasy Krajowej SKOK oraz wypracowała dodatkowe uwagi zgłoszone przez przedstawicieli spółdzielczego sektora bankowego, rekomendując ich przyjęcie Zgromadzeniu Ogólnemu.

Przyjmując te rekomendacje, Zgromadzenie stanęło na stanowisku, że wszelkie zmiany wprowadzane w regulacjach dotyczących podmiotów spółdzielczego sektora finansowego powinny mieć na celu przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa ich działania, głównie poprzez umożliwienie im budowy kapitałów, przy zachowaniu ich spółdzielczego charakteru oraz specyfiki prowadzonej działalności. Przyszłe rozwiązania powinny jednocześnie umożliwić im konkurowanie na rynku finansowym oraz ich dalszy rozwój z zachowaniem spółdzielczej formy gospodarowania.

Realizując zobowiązanie wynikające z tej Uchwały, w imieniu Zarządu KRS przesyłam w załączeniu uwagi i propozycje zgłoszone już do Państwa przez Kasę Krajową SKOK oraz przedstawicieli bankowości spółdzielczej, z jednoczesnym ich poparciem i wnioskiem o ich uwzględnienie w toku prowadzonej procedury legislacyjnej. Pragnę wyrazić tym samym nadzieję, że przyszła ustawa wprowadzi rozwiązania, które umożliwią tym instytucjom wzmocnienie kapitałowe oraz zapewni im dalszy rozwój.

2 poselskiem

PREZES ZARZĄDU
Krajowej Rady Spółdzielczej
dr inż. Mieczysław Grodzki

Załączniki:

1. Uwagi i propozycje Kasy Krajowej SKOK
2. Uwagi i propozycje spółdzielczego sektora bankowego

Sopot, 13 września 2021 r.

L.dz. ZA1/1012/2021

Pan
Piotr Patkowski
Ministerstwo Finansów,
Funduszy i Polityki Regionalnej

Dot. projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (UD235)

Szanowny Panie Ministrze,

W związku ze zgłoszeniem przez Komisję Nadzoru Finansowego uwag do projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku (UD235) zawierających propozycje modyfikacji ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, Kasa Krajowa pragnie przedstawić następujące stanowisko.

W ocenie Kasy Krajowej zmiany wprowadzane w regulacjach dotyczących funkcjonowania spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych powinny mieć na celu zapewnienie bezpieczeństwa ich działania, w tym poprzez umożliwienie im budowy odpowiednich kapitałów, uwzględniając specyfikę działania kas wyłącznie wśród członków kas oraz ich spółdzielczy charakter. Zmiany zaproponowane przez Komisję Nadzoru Finansowego zdaniem Kasy Krajowej nie są zgodne z tymi uwarunkowaniami.

W związku z powyższym Kasa Krajowa podtrzymuje propozycje zgłoszone przez siebie w piśmie z uwagami do projektu UD235, jako umożliwiające realizację wyżej wskazanych celów.

W odniesieniu do propozycji Komisji Nadzoru Finansowego, Kasa Krajowa pragnie wskazać, że udziały inwestycyjne mają na celu wzmocnienie kapitałowe sektora skok, zatem najbardziej potrzebne są tym kasom, których współczynnik wypłacalności jest poniżej 5% lub istnieje ryzyko jego spadku poniżej 5%. Najczęstszą przyczyną spadku współczynnika wypłacalności poniżej 5% jest powstanie w kasie straty bilansowej, a najczęstszą przyczyną powstania ryzyka jego spadku poniżej 5% jest groźba wystąpienia straty bilansowej. Obie te przesłanki – powstanie w kasie straty bilansowej lub groźba wystąpienia straty bilansowej są podstawą do przystąpienia przez kasę do opracowania programu postępowania naprawczego. Oznacza to, że kasy, w których przypadku dokapitalizowanie jest najbardziej potrzebne i pożądane byłyby pozbawione jego możliwości w związku z propozycją KNF wprowadzenia zakazu emisji udziałów inwestycyjnych przez kasy objęte obowiązkiem opracowania i realizacji programu postępowania naprawczego jak i przez kasy, których współczynnik wypłacalności spadł poniżej 5%. W

efekcie przyjęcie proponowanego przez Komisję Nadzoru Finansowego art. 16c ust. 2 ustawy o skok w praktyce powodowałoby, że instrument udziałów inwestycyjnych nie doprowadzi do poprawy sytuacji sektora skok, a proponowane rozwiązanie będzie w praktyce rozwiązaniem martwym i całkowicie nieprzydatnym do realizacji celów nowelizacji. Czyni to nowelizację ustawy o skok w tym zakresie zbędną. Także rozwiązanie ograniczające liczbę udziałów inwestycyjnych do połowy udziałów obowiązkowych (w sytuacji, gdy w praktyce relacja udziałów nadobowiązkowych do całości funduszu udziałowego sięga nawet 99,56% co w przypadku przyjęcia proponowanego limitu oznaczałoby ograniczenie możliwości dokapitalizowania takiej kasy poprzez udziały inwestycyjne zaledwie do wysokości 0,22% funduszu udziałowego) przekreśla rzeczywistą przydatność zaproponowanej konstrukcji. Proponowane rozwiązania opierają się ponadto na zupełnie innych założeniach niż te, na których oparto rozwiązania adresowane do sektora bankowego, w których nie przewidziano przepisów uniemożliwiających bankom realizującym plany naprawy emitowanie instrumentów służących zwiększeniu ich bazy kapitałowej.

Z uzasadnienia do projektu nie wynika dlaczego udziałów inwestycyjnych w kasach nie mogą obejmować osoby prawne będące członkami kasy na podstawie art. 10 ust. 2, a więc te osoby prawne, które najbardziej znają kasę i jej sytuację oraz mają interes faktyczny we wsparciu kasy, skoro są to podmioty działające wśród członków kasy. Z tych przyczyn zawarte w proponowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego art. 16c ust. 3 ograniczenie „niebędące członkami kasy wskazanymi w art. 10 ust. 2” dodatkowo ogranicza możliwość pozyskania przez kasy dodatkowego kapitału.

Nie jest zrozumiałe także dlaczego zostało wprowadzone ograniczenie liczby udziałów inwestycyjnych jedynie do 50% liczby udziałów obowiązkowych członków. Komisja Nadzoru Finansowego, jako uzasadnienie tego ograniczenia wskazała ograniczenie ryzyka nadmiernej koncentracji w funduszu udziałowym. Komisja w uzasadnieniu do swojej propozycji ograniczenia liczby udziałów inwestycyjnych ze względu na ograniczenie ryzyka nadmiernej koncentracji nie wskazała jakie zagrożenie dla kasy taka koncentracja by stanowiła. Jest to tym bardziej niezrozumiałe w sytuacji gdy jednocześnie Komisja zaproponowała zarówno zakaz zwrotu wpłat w razie przeznaczenia ich na pokrycie straty bilansowej, jak w przypadku gdy kasa nie spełnia wymogu współczynnika wypłacalności lub zwrot spowodowałby jego niespełnienie, co w praktyce powoduje, że wycofanie się z inwestycji w udziały inwestycyjne kasy jest możliwe tylko, jeżeli nie będzie ono zagrażało stabilności finansowej i pozycji kapitałowej kasy. Dodatkowo Komisja Nadzoru Finansowego proponuje ograniczenie udziału części nadwyżki bilansowej przeznaczonej do podziału dla posiadaczy udziałów inwestycyjnych do jej 25%, zatem również w tym zakresie interesy kasy byłyby zabezpieczone nawet w razie większej liczby udziałów inwestycyjnych. Jednocześnie zgodnie z propozycją Komisji udziały inwestycyjne nie powodują powstania stosunku członkostwa w kasie i nie dają prawa głosu w kasie, poza tym mogą być obejmowane przez więcej niż jedną osobę prawną. Ponadto do funduszu udziałowego zaliczane są nie tylko udziały obowiązkowe, ale i udziały nadobowiązkowe, które mogą posiadać członkowie kasy. Z tych przyczyn norma zaproponowana przez KNF w art. 16c ust. 6 ustawy o skok w praktyce całkowicie uniemożliwi wykorzystanie udziałów inwestycyjnych jako narzędzia do budowy funduszy własnych kas.

Art. 16c ustawy o skok proponowany przez KNF konsekwentnie posługuje się pojęciem „emisji” udziałów inwestycyjnych. Emisja oznacza puszczenie w obieg papierów wartościowych, znaczków pocztowych (Wielki Słownik Języka Polskiego PWN, Warszawa 2018, tom I, str. 869). Oznacza to, że pojęcie to ma zastosowanie do papierów wartościowych. Kasy są spółdzielniami i udziały w nich nie są papierami wartościowymi. W prawie polskim obowiązuje zasada *numerus clausus* papierów

- 2) W art. 11 pkt 2 projektu proponuje się zmianę w art. 10 ustawy o skok polegającą na dodaniu nowych ust. 3 i 4.

Jak wynika z Uzasadnienia cyt. „Celem zmiany zaproponowanej w art. 10 ustawy o skok jest doprecyzowanie warunków przyjęcia na członka kasy, w tym również umożliwienie składania deklaracji członkowskich w kasach drogą elektroniczną, co wychodzi naprzeciw coraz szerszemu upowszechnianiu elektronicznego trybu załatwiania przez obywateli różnych spraw.” Kasa Krajowa pragnie wskazać, że wprowadzenie możliwości składania deklaracji członkowskich w kasach drogą elektroniczną było od dawna postulowane przez sektor SKOK. Dziękując za dostrzeżenie przy okazji prac nad projektem ustawy tej tak ważnej dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych kwestii pragniemy jednak zauważyć, że możliwość składania drogą elektroniczną deklaracji członkowskich w spółdzielni została już wprowadzona w znowelizowanym art. 16 ustawy – Prawo spółdzielcze na mocy art. 67 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych, zmienionej następnie ustawą z dnia 15 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o doręczeniach elektronicznych i wejdzie w życie z dniem 5 października 2021 r. Zmiany te mają zastosowanie także do spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, co wynika z art. 2 ustawy o skok, zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w ustawie o skok do kas stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze. Podkreślić przy tym należy, że w zakresie możliwości składania deklaracji drogą elektroniczną art. 16 ustawy – Prawo spółdzielcze zawiera nie tylko regulacje odnoszące się w ogólności do wszystkich spółdzielni, lecz zawiera też regulację szczególną, odnoszącą się do składania deklaracji członkowskiej w spółdzielniach będących instytucjami obowiązanyymi w rozumieniu przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, a więc w szczególności w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej oraz w banku spółdzielczym, przewidując w § 2, że jeżeli spółdzielnia jest jednocześnie instytucją obowiązaną w rozumieniu ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2020 r. poz. 971, 875, 1086 i 2320), deklaracja, o której mowa w § 1, może być również złożona pod nieważnością w formie dokumentowej w rozumieniu art. 77² Kodeksu cywilnego. W takim przypadku do identyfikacji i weryfikacji tożsamości osoby, która ubiega się o przyjęcie na członka, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w zdaniu pierwszym.

W związku z tym, że kwestia składania deklaracji członkowskich w Kasach została już wyczerpująco uregulowana w znowelizowanych przepisach art. 16 Prawa spółdzielczego, wchodzących w życie z dniem 5 października 2021 r. nie ma potrzeby wprowadzania norm odnoszących się do tego zagadnienia w procedowanym obecnie projekcie ustawy. Mając powyższe na uwadze Kasa Krajowa wnosi o odstąpienie od wprowadzania zmian w art. 10 ustawy o skok i w konsekwencji usunięcie art. 11 pkt 2 z projektu.

- 3) W art. 11 pkt 3 projektu proponuje się zmiany do art. 13c ustawy o skok.

Jak wskazano w Uzasadnieniu istotą zmian jest zwolnienie z nałożonego na kasy obowiązku informowania gmin o rachunkach posiadanych przez osoby żyjące, wygasłych z powodu braku aktywności na rachunku. Zmiany obejmują również modyfikację obowiązków informacyjnych wobec gminy w przypadku śmierci posiadacza rachunku, poprzez ograniczenie przekazywanych informacji do

daty powzięcia przez kasę informacji o śmierci posiadacza rachunku, wraz z informacją o możliwości nabycia środków pieniężnych zgodnie z art. 935 k.c. Kasa nie będzie obowiązana do informowania gminy, jeśli łączna wysokość środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku lub rachunkach członka prowadzonych przez kasę jest niższa lub równa 1/10 minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Nowe brzmienie przepisu zakłada również, że obowiązek informacyjny wobec gminy powstanie po upływie 2 lat od dnia powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy, przy czym realizacja tego obowiązku będzie musiała nastąpić w terminie 7 dni od upływu tego terminu.

W odniesieniu do powyższego Kasa Krajowa pragnie wskazać, że w jej ocenie 7-dniowy termin na realizację obowiązku informacyjnego wobec gminy jest terminem zbyt krótkim. Brak jest uzasadnienia faktycznego i prawnego dla tak krótkiego terminu na przekazanie informacji do gminy. Konieczność realizacji obowiązku informacyjnego w ciągu 7 dni stanowić będzie nadmierne obciążenie i ryzyko dodatkowych kosztów, zwłaszcza dla mniejszych podmiotów podlegających temu obowiązkowi. Z tej perspektywy wystarczający byłby termin 30 dniowy, odpowiadający terminowy, jaki organ administracji ma na załatwienie nieskomplikowanej sprawy administracyjnej. Takie określenie terminu zgodne będzie z tendencją usuwania nadmiernych obciążeń biurokratycznych ciążących m. in. na podmiotach rynku finansowego

Mając powyższe na względzie Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o rozważenie możliwości uwzględnienia w projekcie ustawy następującej propozycji legislacyjnej:

W art. 11 pkt 3 projektu w zmienianym art. 13c w ust. 1 zdanie wprowadzające otrzymuje brzmienie:

„ 1. Po upływie 2 lat od dnia powzięcia przez kasę informacji o śmierci członka kasy, kasa jest obowiązana w terminie 30 dni, poinformować pisemnie organ wykonawczy gminy ostatniego miejsca zamieszkania członka kasy o:”.

II. Uwagi dotyczące braku uwzględnienia w ustawie o skok zmian w zakresie outsourcingu oraz propozycje legislacyjne do art. 9a, 9b i 9f ustawy o skok

Kasa Krajowa pragnie podnieść, że w art. 2 projektu, wprowadzającym zmiany w ustawie – Prawo bankowe, przewiduje się m.in. istotne zmiany w zakresie regulacji outsourcingu. W uzasadnieniu zmian wprowadzanych w zakresie outsourcingu do ustawy – Prawo bankowe wskazano, że mają one na celu „dostosowanie obecnie obowiązujących regulacji do europejskich standardów wynikających z Wytycznych Europejskiego Nadzoru Bankowego w sprawie outsourcingu (sygn. EBA/GL/2019/02), dalej „Wytyczne EBA” oraz umożliwienie bardziej efektywnego oraz elastycznego korzystania przez banki z instytucji outsourcingu, wynikającego z wieloletnich doświadczeń sektora bankowego. Wprowadzenie tych zmian gwarantuje stabilne i bezpieczne funkcjonowanie banków, uwzględniają specyfikę funkcjonowania krajowego sektora bankowego, jak również zobowiązują do zachowania tajemnicy prawnie chronionej przy powierzaniu czynności outsourcowanych. [pisownia oryginalna; podkr. Kasa Krajowa]”.

Mając na względzie, że potrzeba umożliwienia bardziej efektywnego i elastycznego korzystania z instytucji outsourcingu także przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe była już od

dłuższego czasu dostrzegana i sygnalizowana przez sektor SKOK, Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o rozważenie możliwości uzupełnienia projektu ustawy o zmiany w art. 9a, 9b i 9f ustawy o skok, zgodnie z poniższą propozycją legislacyjną, które mają na celu:

- analogiczną zmianę przepisów dotyczących outsourcingu, jak proponowane w projekcie nowe brzmienie regulacji Prawa bankowego, czyli uproszczenie procedury w zakresie powierzenia czynności przedsiębiorcy zagranicznemu (pkt 1 lit. a);
- wprowadzenie możliwości podoutsourcingu (w tym łańcuchowego) oraz dostosowania do niego także przepisów dotyczących tajemnicy zawodowej – w sposób analogiczny do proponowanego w projekcie dla banków; w chwili obecnej w ogóle brak jest możliwości podoutsourcingu w przypadku kas, co wymaga pilnego rozwiązania (pkt 1 lit. b oraz w pkt 2 i 3).

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych:

1) *W art. 9a:*

a) *ust. 3-5 otrzymuje brzmienie:*

„3. Kasa zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o zamiarze zawarcia umowy, o której mowa w ust. 1, z przedsiębiorcą zagranicznym niemającym miejsca stałego zamieszkania lub nieposiadającym siedziby na terytorium państwa członkowskiego lub umowy przewidującej, że powierzone czynności będą wykonywane poza terytorium państwa członkowskiego, co najmniej na 30 dni przed jej zawarciem, dołączając projekt umowy.

Do zawiadomienia dołącza się:

- 1) projekt umowy, o której mowa w ust. 1,*
- 2) plany działania przedsiębiorcy, zapewniające ciągłe i niezakłócone prowadzenie działalności w zakresie objętym umową;*
- 3) opis rozwiązań technicznych i organizacyjnych, zapewniających bezpieczne i prawidłowe wykonywanie przez przedsiębiorcę powierzonych czynności, w szczególności ochronę tajemnicy prawnie chronionej;*
- 4) opis zasad zarządzania ryzykiem u przedsiębiorcy związanym z powierzeniem wykonywania czynności,*
- 5) informacje na temat przedsiębiorcy dotyczące prowadzonej przez niego działalności gospodarczej,*
- 6) zaświadczenie o niekaralności przedsiębiorcy z Krajowego Rejestru Karnego albo równoważne zaświadczenie właściwego organu sądowego lub administracyjnego kraju pochodzenia tego przedsiębiorcy;*
- 7) oświadczenie przedsiębiorcy dotyczące prowadzonych przeciwko niemu postępowań karnych i postępowań w sprawach o przestępstwa skarbowe, a także toczących się postępowań sądowych, które mogą mieć negatywny wpływ na sytuację finansową tego przedsiębiorcy, oraz postępowań administracyjnych, dyscyplinarnych lub egzekucyjnych, w których przedsiębiorca występował lub występuje jako strona.*

Komisja Nadzoru Finansowego może wezwać kasę, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia do uzupełnienia dokumentów lub złożenia dodatkowych wyjaśnień. Umowa nie może zostać zawarta, jeżeli w państwie, w którym powierzone czynności mają być wykonywane, obowiązuje prawo, uniemożliwia Komisji Nadzoru Finansowego wykonywanie efektywnego nadzoru lub w przypadku gdy przedsiębiorca nie dostarczy

wymaganych dokumentów lub nie złoży wymaganych wyjaśnień albo, gdy zachodzą okoliczności określone w ust. 5 pkt 1-5.

4. Kasa zawiadamia Komisję Nadzoru Finansowego o zmianie, rozwiązaniu lub wygaśnięciu umowy, o której mowa w ust. 1, z przedsiębiorcą o którym mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

5. Komisja Nadzoru Finansowego nakazuje kasie, w drodze decyzji, podjęcie działań zmierzających do niezawierania umowy o której mowa w ust. 1 z przedsiębiorcą, o którym mowa w ust. 3 w przypadku gdy kasa nie dostarczy dokumentów lub wyjaśnień, o których mowa w ust. 3 lub gdy zachodzą przesłanki określone poniżej, a także podjęcie działań zmierzających do zmiany lub rozwiązania umowy, o której mowa w ust. 1 gdy:

1) wykonanie umowy może zagrażać ostrożnemu i stabilnemu zarządzaniu kasą;

2) przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny będący stroną umowy nie posiada wymaganych uprawnień niezbędnych do wykonywania tej umowy albo je utracił w trakcie obowiązywania umowy;

3) istnieje zagrożenie naruszenia tajemnicy prawnie chronionej;

4) w państwie, w którym powierzone czynności mają być albo są wykonywane, obowiązujące prawo uniemożliwia Komisji Nadzoru Finansowego wykonywanie efektywnego nadzoru;

5) powierzenie wykonywania czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, mogłoby prowadzić do naruszenia przepisów prawa lub wpływać niekorzystnie na ostrożne i stabilne zarządzanie kasą lub możliwość wykonywania obowiązków przez biegłego rewidenta upoważnionego do badania sprawozdań finansowych kasy na podstawie zawartej z kasą umowy,"

b) po ust. 11 dodaje się ust. 12 – 13 w brzmieniu:

„12. Jeżeli umowa powierzająca wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, to przewiduje, przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny, o którym mowa w ust. 1, może powierzyć innemu przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, w drodze odrębnej umowy, wykonywanie:

1) określonych w umowie zawartej z kasą czynności wynikających z tej umowy, po uzyskaniu pisemnej zgody kasy, z zachowaniem tajemnicy prawnie chronionej, lub

2) powierzonych przez kasę czynności, jednorazowo, w przypadku gdy w następstwie siły wyższej nie może ich wykonywać samodzielnie, na czas niezbędny do usunięcia przyczyn uniemożliwiających wykonywanie tych czynności.

13. Przedsiębiorca lub przedsiębiorca zagraniczny, któremu powierzono wykonywanie określonych czynności na zasadach określonych w ust. 12 pkt 1 po uzyskaniu pisemnej zgody kasy może powierzyć innemu (dalszemu) przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, w drodze odrębnej umowy wykonywanie tych czynności, z zachowaniem tajemnicy prawnie chronionej.”

2) w art. 9b wyrazy „art. 9a ust. 2-11” zastępuje się wyrazami „art. 9a ust. 2-13”,

3) w art. 9f ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, któremu kasa zgodnie z art. 9a i art. 9b powierzyła wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, lub czynności faktycznych związanych z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1, lub

przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, któremu powierzono wykonywanie czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 na podstawie art. 9a ust. 12 i 13 - w zakresie niezbędnym do należytego wykonywania tych czynności.”.

III. Dodatkowe propozycje legislacyjne w zakresie wynikającym z Uchwały nr 48/2021 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 19 marca 2021 r.

Kasa Krajowa pragnie zauważyć, że wspomniane wyżej (w części I niniejszego pisma) zmiany w art. 3 ustawy o skok (art. 11 pkt 1 projektu), przewidujące umożliwienie spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym przyjmowanie zleceń płatniczych wpłaty gotówki na rachunek wierzyciela oraz zleceń przekazu pieniężnego od każdego płatnika (nie tylko od członka tej kasy) a także umożliwienie wprowadzenia usługi polegającej na przyjmowaniu przez kasy od członków innych kas zleceń dokonania rozliczeń pieniężnych, **stanowią realizację jednej z rekomendacji, zawartych w Uchwale nr 48/2021 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 19 marca 2021 r. w sprawie rekomendacji dotyczących działań wspierających stabilne funkcjonowanie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (§ 1 pkt 2 lit. d Uchwały).**

Projektowana ustawa nie przewiduje natomiast wprowadzenia rozwiązań realizujących pozostałe rekomendacje zawarte w przedmiotowej Uchwale 48/2021, pomimo że Komitet Stabilności Finansowej stwierdza w niej wprost m.in. cyt. „Podjęta przez Komitet uchwała zawiera rekomendację, dotyczącą działań, które - w ocenie KSF - mogą pozytywnie wpłynąć na stabilność i rozwój sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (...). Komitet, w aktualnie obowiązujących ramach prawnych działania kas identyfikuje bariery, których usunięcie może przyczynić się do zmniejszenia zagrożeń dla funkcjonowania sektora skok. Zidentyfikowane ryzyko w działalności sektora skok nakłada się na istotne wyzwania, które są związane nie tylko z czynnikami cyklicznymi i kształtowaniem się sytuacji gospodarczej, zmianami strukturalnymi zachodzącymi na rynku (...) ale przede wszystkim ograniczeniami wynikającymi z obecnie funkcjonujących rozwiązań prawnych oraz specyficznych rozwiązań systemowych. W kontekście wyzwań i barier dla długoterminowego i bezpiecznego funkcjonowania i rozwoju sektora skok, w ocenie Komitetu, wskazać należy przede wszystkim na prawnie ograniczone źródła pozyskiwania kapitału oraz ograniczenia w możliwości wykorzystania potencjału kas w szerszym podmiotowo świadczeniu usług finansowych, ograniczające rentowność i efektywność kosztową.”

Mając na względzie, że – jak wynika już z samego tytułu procedowanej ustawy – zmiany wprowadzane w projekcie mają związek m.in. z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego, a celem projektu jest m.in. *uporządkowanie i usprawnienie funkcjonowania instytucji rynku finansowego*, **Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o uwzględnienie w projekcie także zmian odnoszących się do pozostałych rekomendacji zawartych w Uchwale KSF,** a których realizacja wymaga zmian ustawowych, to jest:

- umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym pozyskiwania nowego źródła kapitału w formie udziału inwestycyjnego oraz innych form wzmocnienia kapitałowego (§ 1 pkt 2 lit. a Uchwały),
- wprowadzenia w ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach rozwiązań prawnych dla spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w zakresie wykupu i wymagalności obligacji, analogicznych do obowiązujących w odniesieniu do banków i zakładów ubezpieczeń (§ 1 pkt 2 lit. b Uchwały),

- umożliwienia Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej świadczenia usług płatniczych dla podmiotów innych niż spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (§ 1 pkt 2 lit. c Uchwały),
- umożliwienia zwiększenia integracji funkcjonalnej systemu poprzez centralizację w Krajowej Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej niektórych funkcji zwiększających efektywność kosztową i operacyjną spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (§ 1 pkt 2 lit. e Uchwały).

Propozycje zmian legislacyjnych, realizujących powyższe rekomendacje KSF pozwalam sobie przedstawić poniżej:

Cz. I. Propozycje do § 1 pkt 2 lit. a Uchwały KSF

W ustawie z dnia 5 listopada 2021 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku gdy członkami kasy są pracownicy, warunki współpracy między kasą a pracodawcą tych członków oraz zakres świadczeń pracodawcy na rzecz kasy może określać umowa. Pracodawca może w szczególności wносить do kasy udziały inwestycyjne, o których mowa w art. 13 ust. 2”;

2) w art. 13:

a) dotychczasowa treść zostaje oznaczona jako ust. 1;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Jeżeli statut tak stanowi, osoby prawne, w tym także inne niż wymienione w art. 10 ust. 2, mogą na zasadach określonych w statucie obejmować w kasie udziały inwestycyjne, z którymi związane jest prawo do udziału w nadwyżce bilansowej. W takim przypadku statut powinien określać maksymalną liczbę tych udziałów. Wartość udziału inwestycyjnego jest taka sama jak określona w statucie wartość udziału. Jeżeli udziały inwestycyjne w kasie posiada osoba prawna, inna niż wymieniona w art. 10 ust. 2, nie jest ona członkiem kasy i nie może korzystać z jej usług. Udziały inwestycyjne mogą być zbywane na rzecz innych osób prawnych, w tym za pośrednictwem wyspecjalizowanych podmiotów.

3) w art. 24 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Funduszami własnymi kasy są:

1) fundusz udziałowy - powstający z wpłat udziałów członkowskich;

2) fundusz z udziałów inwestycyjnych – powstający z wpłat udziałów inwestycyjnych;

3) fundusz zasobowy - powstający z wpłat wpisowego wnoszonego przez członków oraz nadwyżki bilansowej;

4) fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych - utworzony na podstawie odrębnych przepisów;

5) inne fundusze własne przewidziane w odrębnych przepisach;

6) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, do wysokości 100% sumy funduszy: zasobowego, z udziałów inwestycyjnych i udziałowego, zobowiązania z tytułu przyjęcia przez kasę (zobowiązania podporządkowane) otrzymanych łącznie z:

a) funduszu stabilizacyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20% tej kwoty - środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy na jej wniosek przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,
- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji,
- zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez kasę bezpośrednio lub pośrednio,

b) innych źródeł w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20% tej kwoty - środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy na jej wniosek przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,
- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji,
- zwrot środków pieniężnych nie jest zabezpieczony przez kasę bezpośrednio lub pośrednio,

c) Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie i na zasadach ustalonych w decyzji Komisji Nadzoru Finansowego, wydanej na wniosek kasy, pomniejszanej na koniec każdego roku w ciągu ostatnich 5 lat trwania umowy o 20% tej kwoty - środków pieniężnych spełniających, zgodnie z umową, łącznie następujące warunki:

- środki pieniężne przyjęto na okres co najmniej 5 lat,
- środki pieniężne mogą być wycofane z kasy, na jej wniosek, przed upływem okresu umowy za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, z zachowaniem wymogu, o którym mowa w ust. 5,
- środki pieniężne podlegają zwrotowi w ostatniej kolejności w przypadku upadłości kasy lub jej likwidacji;

7) za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego, dodatkowa kwota odpowiedzialności członków, w części określonej przez Komisję Nadzoru Finansowego, przy czym kwota dodatkowej odpowiedzialności członków, o której mowa w art. 26 ust. 3 nie może przewyższać 50% sumy funduszy: udziałowego, z udziałów inwestycyjnych i zasobowego;

8) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, jako dostępne do sprzedaży;

9) niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, jako dostępne do sprzedaży.”;

4) w art. 26:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Straty bilansowe kas pokrywane są z funduszu zasobowego, a w części przekraczającej fundusz zasobowy – z funduszu udziałowego, a w pozostałym zakresie z **funduszu udziałów inwestycyjnych**.”;

b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Statut może przewidywać, że część lub całość nadwyżki bilansowej może być przeznaczona do podziału pomiędzy **posiadaczy udziałów inwestycyjnych**.

Cz. II. Propozycje do § 1 pkt 2 lit. b Uchwały KSF

W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 74 po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Jeżeli spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa jako emitent w warunkach emisji postanowi, iż obligacje są emitowane w celu ich zakwalifikowania jako składniki funduszy własnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 1643, z późn. zm.) oraz wyemitowane obligacje zostały zaliczone do takich funduszy, przepisu ust. 2 nie stosuje się.”

2) w art. 75 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa jako emitent w warunkach emisji postanowi, iż obligacje są emitowane w celu ich zakwalifikowania jako składniki funduszy własnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1643, z późn. zm.) oraz wyemitowane obligacje zostały zaliczone do takich funduszy, przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się.”.

Kasa Krajowa pragnie jednocześnie zasygnalizować potrzebę uwzględnienia kas w rozwiązaniach przewidywanych dla banków i innych instytucji finansowych podlegających rozwiązaniom europejskim w projektowanych zmianach do ustawy o obligacjach, nad którymi prace toczą się odrębnie, przy uwzględnieniu lokalnego charakteru kas i regulacji ich działalności i kapitałów na poziomie regulacji polskich, nie europejskich.

Cz. III. Propozycje do § 1 pkt 2 lit. c Uchwały KSF

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w art. 44 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Kasa Krajowa może świadczyć usługi płatnicze także dla podmiotów innych niż kasy.”.

Uzasadniając potrzebę umożliwienie Kasie Krajowej świadczenia usług płatniczych dla podmiotów innych niż kasy w Uchwale 48/2021 Komitetu Stabilności Finansowej wskazano co następuje:

„Komitet dostrzega, że jednym z podstawowych wyzwań dla sektora skok, w szczególności w związku ze stanem epidemii COVID-19 i jej przewidywanymi skutkami ekonomicznymi, jest zwiększenie efektywności działalności sektora skok. Poprawa może następować poprzez rozszerzanie zakresu świadczenia przez Kasę Krajową usług płatniczych dla podmiotów innych niż kasy. Rozwiązanie takie umożliwiłoby zwiększenie efektywności wykorzystania aktywów pozostających w dyspozycji Kasy Krajowej, a w konsekwencji obniżenie ponoszonych przez kasy kosztów obsługi zapewnianej im przez Kasę Krajową. Niezbędnym warunkiem wdrożenia tych rozwiązań powinno być utrzymanie pełnej zdolności Kasy Krajowej do realizacji jej ustawowych zadań wobec kas oraz wdrożenie odpowiednich rozwiązań ograniczających ryzyko operacyjne związane z prowadzeniem przez Kasę Krajową działalności poza sektorem skok.”.

Cz. IV. Propozycje do § 1 pkt 2 lit. e Uchwały KSF

1. *W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych:*

1) *w art. 2 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:*

„2. Kasa może posługiwać się nazwą „Unia Kredytowa”.”.

2) *Po art. 55 dodaje art. 55a w brzmieniu:*

„55a. Warunki udzielenia wsparcia finansowego mającego na celu zapewnienie stabilności finansowej kas określa umowa. Umowa, o której mowa w zdaniu poprzedzającym może określać minimalny zakres współpracy między Kasą Krajową a kasą, której udzielono wsparcia, w zakresie, o którym mowa art. 44 ust. 2 pkt 3-8 oraz ust. 5 i 6, na podstawie umów, o których mowa w art. 44 ust. 3, ust. 5 lub ust. 6, a także minimalny zakres usług świadczonych przez kasę na rzecz jej członków zgodnie z wzorami określonymi przez Kasę Krajową.”

3) *dodaje się art. 55b w brzmieniu:*

1. Kasa Krajowa tworzy ponadto fundusz wsparcia edukacji i promocji, powstający z rocznej składki ustalonej corocznie przez Zarząd Kasy Krajowej, podawanej do wiadomości kas do końca lutego każdego roku, nie wyższej jednak niż 0,04% aktywów każdej kasy, liczonych na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego, płatnej w dwóch równych ratach w terminie do końca lipca i do końca października każdego roku.

2. Celem funduszu, o którym mowa w ust. 1 jest przede wszystkim finansowanie wspólnych akcji wizerunkowych i edukacyjnych. Szczegółowe zasady gospodarowania funduszem określa statut Kasy Krajowej.

3. Statut Kasy Krajowej może określać również inne niż roczna składka źródła zasilania funduszu, o którym mowa w ust. 1.

oraz przepis przejściowy:

Art. ... Składka na fundusz, o którym mowa w art. 55b płatna jest po raz pierwszy w roku następującym po roku wejścia w życie niniejszej ustawy.

Uzasadnienie

Celem zmian jest poprawa efektywności działania sektora SKOK poprzez wprowadzenie rozwiązań sprzyjających zwiększeniu integracji funkcjonalnej kas m.in. w wyniku umożliwienia centralizacji szeregu usług w Kasie Krajowej, co powinno przyczynić się do redukcji ponoszonych przez kasy kosztów organizacyjnych i operacyjnych. Celowi temu służyć będzie ustawowe uregulowanie zasad udzielania wsparcia finansowego mającego na celu zapewnienie stabilności finansowej kas, w tym obligatoryjnego korzystania przez Kasy, którym udzielone zostało to wsparcie z szeregu usług Kasy Krajowej (dodawany art. 55a ustawy o skok). Współpraca o której mowa w proponowanym art. 55a obejmować będzie w szczególności:

- 1) korzystanie z usług Kasy Krajowej w zakresie:
 - a) pośredniczenia w dokonywaniu rozliczeń oraz wydawania kart płatniczych
 - b) leasingu
 - c) zarządzania nieruchomościami
 - d) grupowego zarządzania licencjami
 - e) archiwizacji
 - f) centrum Compliance
 - g) standaryzacji
 - h) doradztwa w zakresie kontroli wewnętrznej i audytu
- 2) wprowadzenie ujednoliconych usług, zgodnie z wzorami określonymi przez Kasę Krajową;
- 3) posiadanie minimum produktowego określonego przez Kasę Krajową.

Zmiany przewidują także wprowadzenie do ustawy przepisów dotyczących obligatoryjnego utworzenia w Kasie Krajowej funduszu wsparcia edukacji i promocji, powstającego z rocznych składek Kas, którego celem jest przede wszystkim finansowanie wspólnych akcji wizerunkowych i edukacyjnych.

Zwiększeniu integracji oraz odświeżeniu wizerunku kas sprzyjać będzie również umożliwienie Kasom (bez wprowadzania takiego obowiązku) posługiwania się nazwą: Unia Kredytowa. Polskie spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe są częścią ogólnoświatowego systemu unii kredytowych, skupionych w WOCCU – międzynarodowej organizacji, zrzeszającej związki spółdzielni oszczędnościowo-kredytowych z różnych regionów świata i poszczególnych krajów, w tym Polski. Możliwość posługiwania się nazwą „Unia Kredytowa”, przyjętą powszechnie w nomenklaturze międzynarodowej przyczyniłaby się do ułatwienia kontaktów z uniami kredytowymi z innych krajów oraz do lepszej identyfikacji Kas jako podmiotów kierujących się wspólnymi zasadami i służących wspólnym celom.

Kasa Krajowa wskazuje ponadto, że na realizację oczekuje także rekomendacja Komitetu Stabilności Finansowej dotycząca zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych pomocy bezzwrotnej udzielanej spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym z funduszu stabilizacyjnego przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową (§ 1 pkt 1 Uchwały). Należy w związku z tym przypomnieć, że już w maju 2020 r. Kasa Krajowa zwróciła się do Ministra Finansów z prośbą o rozważenie możliwości podjęcia pilnej inicjatywy legislacyjnej mającej na celu zaniechanie poboru podatku dochodowego od osób prawnych od niektórych dochodów z tytułu wsparcia udzielanego przez Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową oraz systemu ochrony (alternatywnie - o wprowadzenie odpowiednich zmian do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych)¹. Do wystąpienia dołączona została – w formie projektu rozporządzenia - propozycja konkretnych rozwiązań legislacyjnych, wypracowanych w toku spotkań, w których – oprócz Kasy Krajowej - uczestniczyli także przedstawiciele Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, Spółdzielczego Systemu Ochrony IPS SGB oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych. Pismem z dnia 16 lutego 2021 r. Krajowa Rada Spółdzielcza poinformowała Kasę Krajową, że w wykonaniu Uchwały Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z dn. 23 grudnia 2020 r. zwróciła się do Ministra Finansów z prośbą o podjęcie regulacji prawnej, której celem byłoby wspieranie procesów restrukturyzacyjnych w ramach wewnątrzorganizacyjnych struktur spółdzielczych, dołączając do swojego wystąpienia wspomniany wyżej projekt rozporządzenia, jak również, że Minister Finansów podzielając racje KRS zwrócił się o przekazanie danych liczbowych, które pozwoliłyby na oszacowanie skutków finansowych postulowanego rozwiązania. Pismem z dnia 22 lutego br. Kasa Krajowa przekazała do Krajowej Rady Spółdzielczej stosowne dane. Do chwili obecnej przedmiotowe rozporządzenie nie zostało jednak wydane, a projekt nie został skierowany do konsultacji.

W związku z powyższym Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o udzielenie informacji, na jakim etapie znajdują się aktualnie prace nad projektem przedmiotowego rozporządzenia oraz kiedy spodziewane jest jego wydanie. Na wypadek, gdyby takie prace nie były aktualnie prowadzone Kasa Krajowa zwraca się z prośbą o ponowne ich podjęcie i pilne ukończenie, alternatywnie – o wprowadzenie odpowiednich zmian legislacyjnych, stanowiących realizację rekomendacji Komitetu Stabilności Finansowej zawartej w § 1 pkt 1 Uchwały 48/2021, do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

IV. Dodatkowe propozycje legislacyjne mające na celu uporządkowanie i usprawnienie funkcjonowania sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych

Kasa Krajowa zwraca się ponadto z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości uzupełnienia projektu ustawy także o dodatkowe propozycje legislacyjne, których celem jest uporządkowanie i usprawnienie funkcjonowania sektora spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Zdecydowana większość tych postulatów obejmuje zmiany, o które sektor SKOK zabiega od dłuższego czasu i które w większości uzyskały poparcie ze strony Komisji Nadzoru Finansowego. Listę tych postulatów pozwalam sobie przedstawić poniżej.

¹ Pismo Kasy Krajowej z dnia 29 maja 2020 r., ZA1/722/2020.

I. Postulaty dotyczące umożliwienia spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym udziału w realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” oraz innych podobnych programów rządowych

1) W ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2021 r. poz. 442) w art. 7 w ust. 2 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) utworzenie przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe linii kredytowych w celu:

a) finansowania przedsięwzięć inwestycyjnych będących członkami kas mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców,

b) współfinansowania programów lub projektów w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej;”.

2) W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896, z późn. zm.) art. 128b otrzymuje brzmienie:

„Art. 128b. 1. W przypadku gdy koszty obsługi i ryzyko wypłat gwarancji lub poręczeń nie będą obciążały wyniku finansowego banku państwowego, może on powierzyć innej instytucji finansowej lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, w drodze umowy, dokonywanie oceny zdolności do spłaty zobowiązania i analizy ryzyka wypłaty zobowiązania w przypadku udzielania poręczeń lub gwarancji na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2020 r. poz. 122, 568 i 1086) lub innych ustaw określających zasady udzielania poręczeń i gwarancji przez bank państwowy.

2. W przypadku gdy koszty obsługi i ryzyko wypłat gwarancji lub poręczeń będą obciążały wynik finansowy banku państwowego, Komisja Nadzoru Finansowego może, na jego wniosek, wydać zezwolenie na powierzenie innemu bankowi lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów dokonywania oceny zdolności do spłaty zobowiązania i analizy ryzyka wypłaty zobowiązania w razie:

1) udzielenia bankowi lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów przez bank państwowy gwarancji lub poręczeń portfela kredytów rozumianego jako zbiór pojedynczych kredytów, udzielonych przez ten bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, dla którego łączną kwotę limitu gwarancji lub poręczeń na określony czas ustala umowa między tym bankiem lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów a bankiem państwowym;

2) udzielenia poręczenia lub gwarancji portfela innych zobowiązań rozumianego jako zbiór pojedynczych umów cywilnoprawnych, dla którego łączną kwotę limitu poręczeń lub gwarancji określa umowa między tym bankiem lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów a bankiem państwowym.”

3) W ustawie dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.) w art. 411:

1) w ust. 1 w pkt 2:

a) lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych **oraz kredytów udzielanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,**”;

b) lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych **oraz kredytów udzielanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,**”;

2) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze mogą udostępniać środki finansowe bankom z przeznaczeniem na udzielanie gwarancji lub poręczeń, kredytów bankowych, pożyczek lub dotacji na wskazane przez siebie programy i przedsięwzięcia z zakresu zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz potrzeb geologii. **Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze mogą również udostępniać środki finansowe spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym z przeznaczeniem na udzielanie kredytów i pożyczek na wskazane przez siebie programy i przedsięwzięcia, o których mowa w zdaniu poprzedzającym,**”;

3) ust. 10a otrzymuje brzmienie:

„10a. Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze mogą zawierać umowy o udostępnienie środków finansowych, o których mowa w ust. 10, z bankami i **spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi** wybranymi na podstawie określonych przez te fundusze procedur, zapewniających poszanowanie zasady przejrzystości i równego traktowania banków i **spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych** oraz zawarcie umowy z każdym bankiem i **spółdzielczą kasą oszczędnościowo-kredytową** spełniającymi obiektywne, proporcjonalne i niedyskryminacyjne warunki określone w tych procedurach.”;

4) ust. 10d i 10e otrzymują brzmienie:

„10d. Do wyboru banków i **spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych**, o których mowa w ust. 10a, nie mają zastosowania przepisy o zamówieniach publicznych.

10e. Umowy, o których mowa w ust. 10a, określają w szczególności tryb i terminy przekazywania bankom i **spółdzielczym kasom oszczędnościowo-kredytowym** przez Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze środków finansowych, o których mowa w ust. 10.”.

4) W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz.U. z 2020 r. poz. 1198) w art. 5 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku gdy BGK, na podstawie odrębnych przepisów lub programów rządowych, jest obowiązany do realizacji zadań polegających na świadczeniu usług wypłat gotówkowych, przez świadczenie takich usług rozumie się również wypłaty gotówkowe realizowane przez inne banki

krajowe lub spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe na podstawie umowy zawartej przez BGK odpowiednio z tymi bankami lub spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi.”.

Uzasadnienie

Program „Czyste Powietrze” jest programem dedykowanym szczególnie dla tej grupy odbiorców, z której wywodzą się członkowie spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, to znaczy osób fizycznych, nieprowadzących działalności gospodarczej (gospodarstw domowych), w tym dla osób mniej zamożnych, dlatego jest szczególnie ważne aby za pośrednictwem Kas ich członkowie mogli za korzystać z rozwiązań Programu. Kasy jako podmioty wyspecjalizowane w zaspokajaniu potrzeb kredytowych konsumentów i do konsumentów kierujące praktycznie całą swoją ofertą, nie powinny w żadnym razie pozostawać wykluczone z grona instytucji finansowych uczestniczących w projektach nakierowanych na wsparcie kredytobiorców będących osobami fizycznymi w sprawach niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą.

II. Postulat dot. uwzględnienia Kas w art. 25 ust. 1 ustawy – Prawo dewizowe

W ustawie z dnia 27 lipca 2002 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. 2020, poz. 1708, z późn. zm.) w art. 25 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, o której mowa w ustawie z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1643, z późn. zm.) obowiązek, o którym mowa w ust. 1 może być realizowany także za pośrednictwem tej spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej.”.

Uzasadnienie

Zmiana ma na celu uwzględnienie w art. 25 prawa dewizowego możliwości realizacji przez członka Kasy obowiązku określonego w ust. 1 za pośrednictwem tej Kasy. Pominięcie Kas w art. 25 jest w ocenie Kasy Krajowej wynikiem omyłki przy redagowaniu tego przepisu.

Przedmiotowa propozycja została zgłoszona i przyjęta w ramach prac nad projektem ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych (UD52), niemniej z uwagi na niezakończone prace legislacyjne nad tym projektem podnosimy ją również przy okazji prac nad projektem ustawy UD235.

III. Odesłanie do Prawa bankowego w zakresie rachunków powierniczych prowadzonych przez Kasy

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych po art. 13g dodaje się art. 13h w brzmieniu:

„Art.13h. Do rachunków powierniczych prowadzonych przez kasy stosuje się odpowiednio art. 59 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.”.

Uzasadnienie

Zmiana ma na celu doprecyzowanie zasad prowadzenia rachunków powierniczych w skok. Wprowadzenie w tym zakresie wyraźnego odwołania do art. 59 ustawy – Prawo bankowe usunie mogące powstawać w tym zakresie wątpliwości, lecz również przyczyni się do zapewnienia wyższego poziomu ochrony środków przechowywanych na takich rachunkach.

IV. Zniesienie limitu poręczeń członka Kasy odwołującego się do liczby udzielonych poręczeń zamiast ich wartości

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych art. 34 skreśla się.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 34 ustawy o skok „Członek kasy nie może być jednocześnie poręczycielem więcej niż dwóch pożyczek lub kredytów łącznie, udzielonych przez kasę, której jest członkiem.”. W ocenie Kasy Krajowej limit udzielanych poręczeń odnoszący się do liczby kredytów/pożyczek (a nie ich wartości) nie ma uzasadnienia ekonomicznego.

V. Wyeliminowanie problemów interpretacyjnych art. 56 ust. 2 ustawy o skok powstających w zakresie odpowiedniego stosowania przepisu art. 37 ust. 2 ustawy o skok. Do inwestycji Kasy Krajowej w papiery wartościowe.

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w art. 56 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do wartości inwestycji, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio art. 37 ust. 2 z tym zastrzeżeniem, że za papier wartościowy jednego rodzaju uważa się papier wartościowy wyemitowany przez tę samą kategorię emitentów, zaś w przypadku papierów wartościowych emitowanych przez banki za papier wartościowy jednego rodzaju uważa się papier wartościowy emitowany przez jeden bank”.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy o skok łączna kwota lokat w jednym banku, wartość wkładu, udziału, jednostek uczestnictwa lub nabytego papieru wartościowego jednego rodzaju nie może przekraczać 8% aktywów kasy; ograniczenia tego nie stosuje się do papierów wartościowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1. Propozycja ma na celu zwiększenie możliwości inwestycyjnych Kasy Krajowej poprzez doprecyzowanie, że za papier wartościowy jednego rodzaju uważa się papier wartościowy wyemitowany przez tę samą kategorię emitentów, zaś w przypadku papierów wartościowych emitowanych przez banki za papier wartościowy jednego rodzaju uważa się papier wartościowy emitowany przez jeden bank.

VI. Poszerzenie możliwości inwestowania przez Kasę Krajową środków pozostających w jej dyspozycji o jednostki uczestnictwa FIO

W Ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w art. 56 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Środki finansowe pozostające w dyspozycji Kasy Krajowej mogą być inwestowane z zachowaniem najwyższej staranności: w papiery wartościowe, lokaty w bankach oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych.

Uzasadnienie

Możliwość lokowania środków finansowych pozostających w dyspozycji Kasy Krajowej także w jednostki FIO, pozwoli na zwiększenie dywersyfikacji spektrum inwestycyjnego przy zachowaniu najwyższej staranności. W przypadku funduszy inwestycyjnych otwartych nie ma ograniczeń związanych z przystąpieniem czy wyjściem z inwestycji, co zdaniem Kasy Krajowej będzie kluczowym argumentem mającym wpływ na zachowanie płynności. Dodatkowo FIO wyceniane są w praktyce w każdy dzień roboczy. Kasa Krajowa stosuje odpowiednie mechanizmy ograniczania ryzyka inwestycyjnego i w przypadku uwzględnienia postulowanej zmiany wdroży stosowne rozwiązania również w odniesieniu do FIO.

W otoczeniu niskich stóp procentowych, w którym znaleźli się uczestnicy rynku finansowego w Polsce, w tym Kasa Krajowa, możliwość inwestowania w jednostki uczestnictwa FIO, będzie alternatywą dla lokat bankowych oraz krótkoterminowych obligacji korporacyjnych, których rynek praktycznie zanikł od połowy 2020r.

VII. Umożliwienie uczestnictwa Kasy Krajowej jako Inwestora Instytucjonalnego działającego w imieniu własnym i na rachunek własny na Rynku Treasury BondSpot

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych w art. 53 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W celu realizacji inwestycji w papiery wartościowe oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego Kasa Krajowa może nabywać i zbywać prawa z tych aktywów finansowych zarówno w ramach systemu obrotu instrumentami finansowymi, w tym jako jego uczestnik, jak i poza systemem obrotu.”

Uzasadnienie

Wprowadzenie proponowanej zmiany umożliwiłoby Kasie Krajowej – przy wykorzystaniu dotychczasowej infrastruktury i zasobów, stworzonych na potrzeby świadczenia usług na rzecz kas, generować dodatkowe przychody, które z kolei mogłoby odciążyć finansowo kasy partycypujące w kosztach utrzymania i rozwoju wysoko specjalistycznej infrastruktury, niezbędnej na potrzeby prowadzonej przez nie działalności. Pozwoli również odgraniczyć koszty w związku z możliwością bezpośredniego nabywania i zbywania papierów wartościowych oraz jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego.

VIII. Umożliwienie kasom pobierania opłat i prowizji za czynności, od których banki mogą pobierać opłaty i prowizje zgodnie z ustawą – Prawo bankowe.

W ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych po art. 28a ustawy o skok dodaje się art. 28aa w brzmieniu:

„Art. 28aa.

Kasa może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności, o których mowa w art. 3 oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę zawodową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom, z wyłączeniem przypadków, gdy udzielenie informacji następuje na żądanie:

- 1) sądu lub prokuratora w toku postępowania karnego lub postępowania w sprawie o przestępstwo skarbowe;
- 2) prokuratora w sprawach dotyczących wykorzystywania działalności kas do celów mających związek z przestępstwem, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego;
- 3) osób upoważnionych uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego;
- 4) organu Krajowej Administracji Skarbowej w zakresie uregulowanym w odrębnych ustawach;
- 5) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawach dotyczących numerów rachunków płatników składek oraz danych umożliwiających identyfikację posiadaczy tych rachunków;
- 6) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Policji, Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Służby Ochrony Państwa w związku z postępowaniami sprawdzającymi prowadzonymi na podstawie przepisów o ochronie informacji niejawnych;
- 7) prokuratora, Policji i innych organów uprawnionych do prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawach o przestępstwa lub czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia – w zakresie informacji przekazywanych na potrzeby tych postępowań.”.

Uzasadnienie

W ustawie o skok brak jest odpowiednika art. 110 ustawy – Prawo bankowe, zgodnie z którym bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom, z wyłączeniem przypadków, gdy udzielenie informacji następuje na żądanie organów, podmiotów i osób enumeratywnie wymienionych w tym artykule. W ocenie Kasy Krajowej brak jest podstaw do różnicowania sytuacji prawnej banków i kas w tym zakresie. Dotyczy to zarówno opłat i prowizji z tytułu czynności o których mowa w art. 3 ustawy o skok, jak i innych czynności wykonywanych przez kasy, w tym opłat za przekazanie informacji stanowiących tajemnicę zawodową kas

IX. Zmiana brzmienia art. 9e ust. 2 i 3 ustawy o skok poprzez zastąpienie stosunku pracy stosunkiem zatrudnienia

W art. 9e ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych ust. 2 i 3 otrzymuje brzmienie:

*„2. Dostęp do tajemnicy, o której mowa w ust. 1, mają wyłącznie członkowie organów kasy, niezależnie od podstawy prawnej pełnienia funkcji członka organu kasy oraz **osoby zatrudnione w kasie.***

3. Osoby, o których mowa w ust. 2, są obowiązane do zachowania tajemnicy, zarówno w trakcie pełnienia funkcji lub zatrudnienia, jak również po zakończeniu pełnienia funkcji lub zatrudnienia.”.

Uzasadnienie

Postulat dotyczy możliwości dostępu do danych stanowiących tajemnicę zawodową dla osób zatrudnionych w kasie nie tylko na podstawie umowy o pracę, ale także osób zatrudnionych na podstawie innych stosunków prywatnoprawnych, np. kontraktu menedżerskiego.

Ustawa o skok w większym stopniu niż Prawo bankowe (w stosunku do tajemnicy bankowej) ogranicza dostęp do danych stanowiących tajemnicę zawodową. Chodzi o pojęcie „osoby pozostające z kasą w stosunku pracy” (w ustawie o skok) w stosunku do „osób w nim (banku) zatrudnionych” (w Prawie bankowym). Proponowana zmiana ma na celu wyeliminowanie tego ograniczenia. Na dyskryminujący kasy zapis art. 9e ustawy o skok wskazuje także w komentarzu do ustawy o skok A. Herbert (s. 119).

X. Umożliwienie członkostwa w kasie osobowych spółek kapitałowych, których wspólnikami są osoby fizyczne będące członkami kasy

W art. 10 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Członkami kasy mogą być także, jeżeli statut kasy tak stanowi, spółki osobowe w rozumieniu Kodeksu spółek handlowych, których wspólnikami są wyłącznie osoby fizyczne będące członkami kasy.”

Uzasadnienie

Postulat dotyczy umożliwienia członkostwa w kasie przede wszystkim spółek jawnych i partnerskich, których wspólnikami są osoby fizyczne będące członkami kasy oraz świadczenia na ich rzecz usług finansowych. Rozwiązanie takie jest zasadne, biorąc pod uwagę charakter tego typu spółek – ich ścisłe powiązanie ze wspólnikami wykonującymi działalność/wolny zawód w ramach spółki, a także biorąc pod uwagę przyznaną tym spółkom zdolność do określonych czynności prawnych (Art. 8. Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z którym spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana, a także że spółka osobowa prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą).

Pragnę wyrazić nadzieję, że przedstawione uwagi i propozycje zostaną uwzględnione w toku dalszych prac legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku. Pragnę także zapewnić Pana Ministra o gotowości Kasy Krajowej do współpracy i udzielania wszelkiej pomocy zarówno w trakcie prac nad przedmiotowym projektem, jak również nad innymi projektami aktów prawnych dotyczących działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Łączę wyrazy szacunku,

Rafał Matusiak
PREZES

UWAGI SEKTORA BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ

I. Outsourcing bankowy

1) Outsourcing banki spółdzielcze

Propozycja zastosowania przepisów dotyczących outsourcingu do umów zawieranych przez banki spółdzielcze - członków zrzeszenia z bankiem zrzeszającym, w zakresie czynności lub świadczenia usług wykonywanych przez bank zrzeszający na podstawie art. 19 ust. 2 Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, jest spójna ze Stanowiskiem UKNF dotyczącym wybranych zagadnień związanych z wejściem w życie Wytocznych EBA w sprawie outsourcingu i ich uwzględnianiem w działalności banków z dnia 16 września 2019 r. (pkt 53), zgodnie z którym nie stanowią outsourcingu bankowego umowy zawierane przez banki - członków zrzeszenia z bankiem zrzeszającym, dotyczące czynności lub świadczenia usługi przez bank zrzeszający, jeżeli zawierane są one w wykonaniu zobowiązania zawartego w umowie zrzeszenia.

Analogiczna regulacja powinna mieć zastosowanie do wykonywania czynności, które bank zrzeszający jest zobowiązany zapewnić na żądanie banku spółdzielczego zgłoszone do dnia upływu terminu wypowiedzenia umowy zrzeszenia, zgodnie z art. 16 ust. 6 wspomnianej ustawy.

Konsekwentnie zmiany wymagają także przepisy regulujące zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy bankowej.

a) Dodaje się art. 6f w następującym brzmieniu:

„Art. 6f. Do wykonywania przez bank zrzeszający na rzecz banku zrzeszonego czynności, o których mowa w art. 19 ust. 2 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz do umów, o których mowa w art. 16 ust. 6 tej ustawy nie stosuje się art. 6a-6e.”

b) art. 104 ust. 2 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) udzielenie informacji objętej tajemnicą bankową przez zrzeszony bank spółdzielczy bankowi zrzeszającemu jest niezbędne do wykonywania czynności kontroli wewnętrznej oraz czynności określonych w art. 19 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających lub wykonania umów, o których mowa w art. 16 ust. 6 tej ustawy;”

2) Kwestia liberalizacji zasad outsourcingu pomiędzy bankiem a instytucjami nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego

Propozycja brzmienia przepisu: Art. 6 da

*Do powierzania przez bank wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, będącemu bankiem, bankiem zagranicznym, **instytucją kredytową lub instytucją finansową**, nie stosuje się przepisów art. 6a ust. 4 – 6, 8, art. 6c, 6d, a także wymogu uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na powierzenie wykonywania pośrednictwa w zakresie czynności, o którym mowa w ust. 1 pkt 1) lit. m).”*

alternatywnie

Do powierzania przez bank wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu, będącemu bankiem, bankiem zagranicznym, instytucją kredytową lub instytucją finansową nadzorowaną przez Komisję Nadzoru Finansowego, nie stosuje się przepisów art. 6a ust. 4 – 6, 8, art. 6c, 6d, a także wymogu uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego na powierzenie wykonywania pośrednictwa w zakresie czynności, o którym mowa w ust. 1 pkt 1) lit. m).”

Wszelkie ograniczenia w zakresie zlecania usług dostawcom zewnętrznym (outsourcing) stanowią ingerencję w określoną w art. 20 konstytucji wolność działalności gospodarczej, która stanowi fundament ustroju gospodarczego RP. Ściślej rzecz ujmując, stanowią one ograniczenie swobody prowadzenia działalności gospodarczej oraz swobody konkurencyjności z innymi podmiotami gospodarczymi. Przy czym, zgodnie z art. 22 Konstytucji RP „Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny”.

Z uwagi na ważny interes publiczny można znaleźć uzasadnienie dla wprowadzenia ograniczeń w zakresie Outsourcingu dla dostawców innych niż banki, banki zagraniczne i instytucje finansowe lub instytucje kredytowe. Natomiast brak tego uzasadnienia dla banków, banków zagranicznych, instytucji finansowych i instytucji kredytowych. Podmioty te podlegają bowiem bezpośredniemu nadzorowi UKNF lub właściwego organu nadzoru. Dodać należy, że banki zagraniczne lub instytucje finansowe podlegają nadzorowi innych, krajowym organów nadzorczych, właściwych dla ich siedzib, które niejednokrotnie posiadają zawarte porozumienia o współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego lub są sygnatariuszami porozumienia o współpracy Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych zrzeszającej instytucje regulujące i nadzorujące rynki finansowe z różnych krajów świata. Niniejsze wraz z odpowiednimi zapisami umownymi zobowiązującymi dostawcę do wyrażania zgody na działania kontrolne podejmowane przez KNF, zapewniają możliwość wykonywania efektywnego nadzoru nad innymi bankami, bankami zagranicznymi lub instytucjami finansowymi niebędącymi pod bezpośrednim nadzorem KNF. Wymienione podmioty przestrzegają restrykcyjnych zasad z zakresu ochrony informacji prawnie chronionych, w tym tajemnicy bankowej, danych osobowych, informacji poufnych itp.

Należy ponadto zauważyć, że w ramach pakietu CRD IV/CRR, instytucje finansowe stosują tożsame zasady zarządzania ryzykiem w stosunku do tych zasad, do których wdrażania zobowiązane są banki. Podleganie zaostrożonym wymogom regulacyjnym, w naszej ocenie, znacznie mityguje ryzyko outsourcingu (będzie ono proporcjonalnie mniejsze w relacji do dostawców nie posiadających statusu instytucji finansowej, instytucji kredytowej lub niebędących bankiem).

3) Rezygnacja z formy umowy agencyjnej do niektórych czynności w ramach podoutsourcingu awaryjnego

Podoutsourcing tzw. awaryjny, jak wynika z uzasadnienia do projektu nowelizacji Prawa bankowego, jest dopuszczalny „w sytuacji konieczności skorzystania przez podmiot, któremu bank powierzył wykonywanie czynności (pierwotny insourcer), z planu awaryjnego – gdy skutek wystąpienia siły wyższej nie byłby on w stanie wykonywać powierzonych czynności samodzielnie”. Jak czytamy dalej w uzasadnieniu : „Powierzenie czynności, w omawianym trybie, mogłoby nastąpić wyłącznie jednorazowo, na czas niezbędny do usunięcia przyczyny uniemożliwiającej wykonywanie czynności przez pierwotnego insourcera”. Z swej istoty podoutsourcing awaryjny nie ma więc cechować się stałością, a czynności

podejmowane w ramach podoutsourcingu awaryjnego nie mają charakteru trwałego, ani nie cechują się ciągłością ich wykonywania, zaś elementem przedmiotowo istotnym umowy agencyjnej jest stałość wykonywania czynności (zgodnie z art. 758 k.c. *„Przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu”*.).

Ponadto, należy zauważyć, że Wytyczne EBA w sprawie Outsourcingu nie wyróżniają tej formy umowy jako właściwej dla jakiegokolwiek rodzaju podoutsourcingu. Wytyczne EBA w sprawie Outsourcingu posługują się wyłącznie pojęciem „pisemnej umowy”, np. w ramach pkt 13: „Prawa i obowiązki instytucji, instytucji płatniczej i dostawcy usług są w jasny sposób rozdzielone i określone w pisemnej umowie”.

Podnoszone ryzyko związane z przetwarzaniem tajemnicy bankowej w przypadku zawarcia umowy podoutsourcingu w innej formie niż agencyjna, w każdym ze wskazanych przypadków można w odpowiedni sposób mitygować w treści umowy, zapewniając odpowiednie przeniesienie odpowiedzialności. Ten sam poziom zabezpieczenia ochrony tajemnicy bankowej, wymagany przez przepisy Prawa bankowego, można więc osiągnąć przy każdej formie umowy, a stopień jej zabezpieczenia jest zależny od staranności banków w tym zakresie, a nie samej formy umowy. Dodatkowo, choć umowa agencyjna jest w teorii umową traktowaną jako umowa zaufania, to przepisy art. 758 – 764 z indeksem 9 Kodeksu cywilnego nie przewidują w naszej ocenie wymiernych instrumentów prawnych, które przekładałyby się na bezpieczeństwo przetwarzanych danych.

Wręcz przeciwnie, niektóre wymogi nakładane na umowę agencyjną przez Kodeks cywilny ograniczają zakres działania po stronie banków i mogą przyczyniać się do pogorszenia sytuacji jego klientów. Przykładem może być art. 764 z indeksem 2 § 1 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym umowa agencyjna może być wypowiedziana bez zachowania terminów wypowiedzenia z powodu niewykonania obowiązków przez jedną ze stron w całości lub znacznej części, a także w przypadku zaistnienia nadzwyczajnych okoliczności. W tym zakresie, należy zwrócić uwagę, że Wytyczne EBA dotyczące Outsourcingu nakładają na banki obowiązek zastrzeżenia w umowie znacznie szerszego katalogu przyczyn uzasadniających wypowiedzenie, zgodnie z sekcją 13.4. pkt 98 Wytycznych EBA, co może stać w sprzeczności z wąskim katalogiem przyczyn uzasadniających wypowiedzenie umowy bez zachowania terminów wypowiedzenia, wskazanym w przepisach Kodeksu cywilnego dotyczących umowy agencyjnej.

Awaryjny charakter podoutsourcingu, o którym mowa w art. 6a ust. 7 pkt 2) jeszcze dobitniej wskazuje na niepraktyczność formy umowy agencyjnej jako właściwej do uregulowania relacji z poddostawcą. W przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej, negocjacja umowy w formie agencyjnej może prowadzić do sytuacji, w której cel zawarcia tej umowy (sprawna reakcja na sytuację uniemożliwiającą wykonywanie czynności przez pierwotnego dostawcę) nie będzie możliwy do spełnienia, ostatecznie prowadząc do powstania zagrożenia w zakresie m.in. ochrony tajemnicy prawnie chronionej.

Z powyższych względów umowa agencyjna nie wydaje się być adekwatna do powierzania czynności w trybie określonym w art. 6a ust.7 pkt 2.

II. Rachunki uśpione

1. REALIZACJA OBOWIAZKU ODPYTANIA REJESTRU PESEL (art. 59a Prawa bankowego)

a) Udostępnienie bankom z Rejestru PESEL informacji o dacie śmierci posiadacza rachunku bankowego.

W zakresie udostępniania bankom spółdzielczym i skok-om informacji o śmierci posiadacza rachunku przez Rejestr PESEL wskazane jest, aby udostępnieniu podlegała również informacja o dacie śmierci, a nie tylko o fakcie śmierci. To z datą śmierci, a nie z datą powzięcia informacji o śmierci ustawa wiąże skutki rozwiązania umowy rachunku bankowego oraz fikcji prawnej jej dalszego obowiązywania do chwili wypłaty przez bank środków pieniężnych osobie posiadającej do nich tytuł prawny. W związku z tym, niezapewnienie bankom i skok-om możliwości pozyskania informacji o dacie zgonu posiadacza rachunku należy ocenić jako poważne przeoczenie ustawodawcy, które przy okazji prac nad Projektem należy uzupełnić.

Podobnie uwagi należy poczynić w odniesieniu do obowiązującego od 1 stycznia 2016 r. art. 49 ust. 2a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1397, ze zm.), zgodnie z którym podmiotom, które wykażą interes prawny, za pomocą urządzeń teletransmisji danych, w drodze weryfikacji udostępnia się dane potwierdzające zgon. Efektem takiego zapytania jest jedynie informacja potwierdzająca lub zaprzeczająca zgon, bez wskazania informacji o dacie śmierci posiadacza rachunku.

b) Brak danych umożliwiających zindywidualizowanie osoby lub rachunku oraz termin na udzielenie odpowiedzi

W przepisie art. 92bd ust. 2 Prawa bankowego należy rozważyć dodanie zdania drugiego, które wskazywałoby, iż, w przypadku gdy bank posiada dane niewystarczające do zindywidualizowania posiadacza rachunku bankowego lub samego rachunku, przesyła do centralnej informacji odpowiedź na to wskazującą, a osoba uprawniona w celu uzyskania stosownych informacji musi podjąć bezpośredni kontakt z bankiem.

Taka zmiana będzie istotna z tego powodu, że w chwili obecnej funkcjonują jeszcze rachunki bankowe osób, którym nie został nadany numer PESEL, jak również rachunki, do których numer ten nie był pobrany, np. książeczki mieszkaniowe. Osoba uprawniona otrzymując z centralnej informacji odpowiedź, że dany bank posiada dane niewystarczające do zidentyfikowania posiadacza rachunku bankowego, uzyska wiadomość, iż w tym banku potencjalnie mogą znajdować się środki stanowiące przedmiot spadkobrania. Będzie to dla niej wskazówka, aby przedstawić w przedmiotowym banku dodatkowe dokumenty, które umożliwią identyfikację spadkodawcy, a tym samym udzielenie przez bank stosownych informacji.

Dodatkowo, z uwagi na faktyczną niemożliwość udzielenia przez mniejsze banki (głównie spółdzielcze) odpowiedzi na zapytanie o rachunki pochodzące z centralnej informacji w terminie 3 dni roboczych od jego otrzymania, proponuje się wydłużenie ustanowionego w art. 92bd ust. 2 Prawa bankowego terminu **z 3 do 5 dni roboczych**. Pozwoli to na przekazywanie pytającemu o rachunki kompletnej zbiorczej informacji.

2. Centralna informacja o rachunkach

a) Określenie zakresu czasowego zbiorczej informacji o rachunkach

Art. 92ba ust. 1 pkt 2 Prawa bankowego stanowi, że bank jest obowiązany udzielić posiadaczowi rachunku bankowego, będącemu osobą fizyczną, oraz osobie, która uzyskała tytuł prawny do spadku po posiadaczu rachunku, zbiorczej informacji o umowach rachunku bankowego posiadacza rozwiązanych albo wygasłych

z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1–3 Prawa bankowego. Jednocześnie art. 92ba ust. 2 Prawa bankowego stanowi, że w zbiorczej informacji wskazuje się podmiot, który prowadzi albo prowadził rachunek, numery rachunków wynikające z umowy rachunku oraz informację, czy rachunki są nadal prowadzone. Ustawa nie precyzuje jednak w żaden sposób zakresu czasowego udzielania informacji o rachunkach bankowych posiadacza rozwiązanych albo wygasłych z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1–3 Prawa bankowego. Nie wskazuje ona, jak daleko wstecz bank obowiązany jest poszukiwać informacji. W sposób oczywisty ten obowiązek jest niewykonalny wobec rachunków zamkniętych wcześniej niż maksymalne okresy przechowywania informacji o rachunkach wynikające z aktualnie obowiązujących przepisów prawa (przykładowo termin 5-letni z ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości; tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm., ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa; tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 900, ze zm., czy z ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu; tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1115, ze zm.). Ustawodawca powinien doregulować tą kwestię jednoznacznie wskazując maksymalny okres poszukiwania wstecz przez bank informacji o umowie rachunku rozwiązanej albo wygasłej z przyczyn, o których mowa w art. 59a ust. 1–3 Prawa bankowego. Uprzejmie prosimy przy tym o uwzględnienie faktu, że banki przechowując dokumentację dotyczącą rachunków bankowych mają na uwadze także okres przedawnienia roszczeń klientów związanych z danym typem rachunku bankowego.

III. Wymiana informacji międzybankowych

1) Zrównanie banków z innymi wierzycielami w przekazywaniu informacji gospodarczych do biur informacji gospodarczej – zniesienie podwójnego obowiązku informacyjnego.

Brak jest uzasadnionych powodów, aby banki traktowane były gorzej niż inni wierzyciele w zakresie przekazywania informacji gospodarczych do biur. Obowiązek wysłania wezwania do zapłaty do dłużnika listem poleconym lub doręczenia do rąk własnych w pełni zabezpiecza interesy dłużników, gdyż wezwanie takie zawiera pełną informację o prawach dłużnika oraz wskazuje konkretne biuro, do którego trafić ma informacja gospodarcza.

Modyfikacja art. 105 ust. 4b Prawa bankowego oraz uchylene ust. 4c:

„4b. Banki mogą udostępniać biurom, o których mowa w ust. 4a, dane o zobowiązaniach powstałych z tytułu umów związanych z dokonywaniem czynności bankowych na zasadach określonych w Ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.”

2) Ograniczenie luki informacyjnej w procesie wymiany informacji

Niezbędne jest dalsze rozszerzenie przepisów umożliwiających wymianę informacji antyoszukiwawczych na rynku finansowym, ponieważ brak pełnego zakresu wymiany informacji powoduje lukę informacyjną wykorzystywaną przez przestępców działających na rynku finansowym w celu oszukania klientów instytucji rynku finansowego.

Niezbędna jest zatem zmiana art. 106d ust. 1 Prawa bankowego poprzez dodanie wskazanych instytucji:

„Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, izby rozliczeniowe utworzone na podstawie art. 67, instytucje utworzone na mocy art. 105 ust. 4, jednostki zarządzające systemem ochrony, o których mowa w art. 22d ust. 1 pkt 2 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się

*i bankach zrzeszających, instytucje pożyczkowe, instytucje finansowe, których podstawowa działalność polega na udostępnianiu składników majątkowych na podstawie umowy leasingu lub świadczeniu usług faktoringowych, podmioty, których podstawowa działalność polega na udostępnianiu składników majątkowych na podstawie umowy leasingu, oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, **zakłady ubezpieczeń i firmy telekomunikacyjne** mogą przetwarzać i wzajemnie udostępniać informacje, w tym informacje objęte tajemnicą bankową, w przypadkach: (...).”*